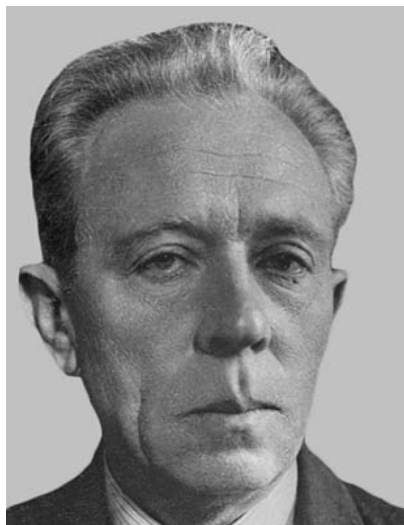

ПЛЕЩІНСЬКИЙ Іларіон Миколайович (16(28). 04. 1892, м. Докшици, нині Вітебської обл., Білорусь — 06. 02. 1961, Київ) — графік, педагог. Учасник 1-ї світової війни. Член СХ СРСР (1938). Початкову освіту отримав у художника Я. Крюгера. Навчався в школі Товариства захоплення мистецтв (Санкт-Петербург, 1909—11; викладачі М. Реріх, І. Білібін, А. Рілов). Під час 1-ї світової війни, перебуваючи в Німеччині у полоні (1914—18), ознайомився з естампними графічними техніками, почав займатися офортом та літографією. 1919 в Казані (РФ) вступив до Державних вільних художніх майстерень. Організатор і член графічного об'єднання «Вершник». Разом із М. Шикаловим 1920 ініціював видання однойменного альманаху, присвяченого мистецтву графіки. 1919 надруковано альбом його офортів, 1920—21 — 2-а альбоми офортів та літографій. Твори періоду 1919—24 близькі до експресіонізму, яким художник захопився в Німеччині. 1924 переїхав до Києва. 1925—34, 1944—61 викладав офорт, цинкографічний та графічний рисунки, шрифт, лабораторію книги на графічному факультеті (від 1948 — професор) Київського художнього інституту; 1934—44 — завідувач кафедри рисунка Київського інженерно-будівельного інституту. Працював переважно в галузі ліричного пейзажу, а також плаката, книжкової та промислової графіки; шукав нові художні форми. Виконував обкладинки в стилістиці конструктивізму. На «Виставці гравюри і рисунку» 1926 представив естампні роботи в техніці сухої голки, травлення, акватинти, на Всеукраїнській ювілейній виставці 1927 — 5 офортів. Оформив збірник «Мистецько-технічний ВИШ» (К.,

1928); створив ксилографії до збірника «Повінь на Західній Україні» (про події осені 1927, коли від розливу Черемошу постраждало близько 500 тис. людей). Автор низки статей із питань мистецтва, зокрема про графічні твори Т. Шевченка («Малюнки і акварелі» // «Образотворче мистецтво», 1939, № 2/3). Учасник численних мистецьких виставок, зокрема Міжнародної виставки у Венеції (Італія, 1924). Персональні — у Казані (1922), Києві (1940, 1964 — посмертна). Деякі твори П. зберігаються в Національному художньому музеї України, Національному музеї Т. Шевченка (обидва — Київ), Луганському художньому музеї, у музеях Казані, Москви, Санкт-Петербурга. Серед учнів — О. Сахновська, Г. Гавриленко, Г. Якутович, О. Губарев.

Основні твори

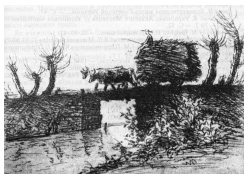
«Погруддя молодої жінки» (1916), «Жінка з дитиною на руках» (1922), «Портрет матері» (1923), «Казань. Човни біля берега», «Маніфестація біля Спаської брами», «Татарин з відрами», «Вулиця» (усі — 1924), «Київ. Пейзажі на березі Дніпра» (1927), «Корови» (1929), «Крим. Судак», «Будищі. В'їзд у садибу Енгельгардта», «На Дніпрі» (усі — 1937), «У човні», «Село Боровиця. Верби», «Коні на березі» (усі — 1938), «Звалене дерево», «Дощ пройшов» (обидва — 1939), «Пейзаж (Місце полювання з художником Ігнат'євим у с. Рудики)» (1948), «Київ. На Володимирській гірці» (1959), «Човни на засніженому березі», «Алея в Першотравневому парку», «Козловська вулиця» (усі — кінець 1950-х рр.), «Село Юго-Конево навесні. Урал», «Віз із сіном на містку» (обидва — 1960); серії — «Київ. Краєвиди на березі Дніпра» (1927), «По шевченківських місцях», «Шевченківський заповідник у Каневі» (обидві — 1936—38), «Після дощу», «Коні на березі» (обидві — 1937), «Дніпровські мотиви» (1947—61).

Рекомендована література

1. І. В. Плещинський: Каталог. К., 1939;
2. Виставка творів Іларіона Миколайовича Плещинського: Каталог. К., 1964;
3. Турченко Ю. Український естамп. К., 1964;
4. Іларіон Миколайович Плещинський. 1832—1961. К., 1964. Лагутенко О. Художник — учитель за покликанням // Укр. АМ: Дослідн. та наук.-метод. пр. К., 2002. Вип. 9.

О. А. Лагутенко

Фотоілюстрації

Бібліографічний опис:

Плещинський Іларіон Миколайович / О. А. Лагутенко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2024. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-884365>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).